

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 19. decembra 2012 *

„Smernica 2004/83/ES — Minimálne ustanovenia na priznanie postavenia utečenca alebo osoby oprávnenej na doplnkovú ochranu — Osoba bez štátneho občianstva s palestínskym pôvodom, ktorá požiadala Úrad Organizácie Spojených národov pre pomoc a prácu v prospech palestínskych utečencov na Blízkom východe (UNRWA) o pomoc — Právo tejto osoby bez štátneho občianstva na priznanie postavenia utečenca na základe článku 12 ods. 1 písm. a) druhej vety smernice 2004/83 — Podmienky uplatňovania — Zánik uvedenej ochrany alebo pomoci zo strany UNRWA ‚z akéhokoľvek dôvodu‘ — Dôkaz — Dôsledky pre dotknuté osoby žiadajúce o priznanie postavenia utečenca — Právo byť ‚oprávnený ipso facto na výhody z [tejto] smernice‘ — Uznanie postavenia ‚utečenca‘ v zmysle článku 2 písm. c) tejto smernice ipso iure a priznanie postavenia utečenca podľa článku 13 tejto smernice“

Vo veci C-364/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Fővárosi Bíróság (Maďarsko) z 3. júna 2011 a doručený Súdnemu dvoru 11. júla 2011, ktorý súvisí s konaním:

Mostafa Abed El Karem El Kott,

Chadi Amin A Radi,

Hazem Kamel Ismail

proti

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal,

za účasti:

ENSZ Menekültügyi Főbiztossága,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Tizzano, L. Bay Larsen (spravodajca), T. von Danwitz a J. Malenovský, sudcovia U. Lohmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, C. Toader a J.-J. Kasel,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

* Jazyk konania: maďarčina.

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. mája 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- H. Kamel Ismail, v zastúpení: G. Győző a T. Fazekas, ügyvéd,
- ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, v zastúpení: I. Ciobanu, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci M. Demetriou, barrister,
- maďarská vláda, v zastúpení: M. Fehér, K. Szíjjártó a Z. Tóth, splnomocnení zástupcovia,
- belgická vláda, v zastúpení: T. Materne a C. Pochet, splnomocnení zástupcovia,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a N. Graf Vitzthum, splnomocnení zástupcovia,
- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues, S. Menez a B. Beaupère-Manokha, splnomocnení zástupcovia,
- rumunská vláda, v zastúpení: F. Abrudan, I. Bara a R. H. Radu, splnomocnení zástupcovia,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: L. Seeboruth, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci S. Fatima, barrister,
- Európska komisia, v zastúpení: M. Condou-Durande a V. Kreuschitz, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 13. septembra 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 12 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, s. 2; Mim. vyd. 19/007, s. 96).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánmi Abedom El Karemom El Kottom, A Radim a Kamelom Ismailom, ktorí sú všetci traja osobami bez štátneho občianstva s palestínskym pôvodom, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (Úrad pre prisťahovalectvo a štátne občianstvo, ďalej len „BAH“) v súvislosti so zmietnutím ich žiadostí o priznanie postavenia utečenca týmto úradom.

Právny rámec

Medzinárodné právo

Dohovor týkajúci sa právneho postavenia utečencov

- 3 Dohovor týkajúci sa právneho postavenia utečencov bol podpísaný v Ženeve 28. júla 1951 [*Zbierka zmlúv Spojených národov*, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)] a vstúpil do platnosti 22. apríla 1954. Bol doplnený Protokolom týkajúcim sa právneho postavenia utečencov, ktorý bol podpísaný v New Yorku 31. januára 1967 a nadobudol platnosť 4. októbra 1967 (ďalej len „Ženevský dohovor“).
- 4 V zmysle článku 1 A ods. 2 prvého pododseku Ženevského dohovoru sa pojem „utečenec“ vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá „má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine, alebo zastávania určitých politických názorov, nemôže prijať ochranu svojho štátu alebo ju v dôsledku uvedených obáv odmieta; alebo osobe bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu... a ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť“.
- 5 Článok 1 D Ženevského dohovoru, ktorý upravuje výnimočné právne postavenie pre určitú skupinu osôb, stanovuje:

„Tento dohovor sa nevzťahuje na osoby, ktoré v súčasnosti majú ochranu alebo pomoc iných orgánov alebo odborných organizácií Organizácie Spojených národov, než je Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov.

Ak takáto ochrana alebo pomoc z akýchkoľvek dôvodov zanikla bez toho, aby sa o postavení týchto osôb definitívne rozhodlo podľa platných uznesení Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, vzťahujú sa na ne *ipso facto* ustanovenia tohto dohovoru.“

Uzmierovacia komisia Organizácie Spojených národov pre Palestínu

- 6 Uzmierovacia komisia Organizácie Spojených národov pre Palestínu (UNCCP) bola zriadená rezolúciou Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov č. 194 (III) z 11. decembra 1948. Podľa odseku 11 druhého pododseku tejto rezolúcie Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov:

„Poveruje [UNCCP], aby utečencom uľahčila návrat do vlasti, opätovné usadenie sa a ekonomické a sociálne pozdvihnutie sa, ako aj úhradu náhrady škody a aby bola v úzkom kontakte s riaditeľom Úradu Organizácie Spojených národov pre pomoc palestínskym utečencom a prostredníctvom neho s príslušnými orgánmi a organizáciami Organizácie Spojených národov.“

Úrad Organizácie Spojených národov pre pomoc a prácu v prospech palestínskych utečencov na Blízkom východe

- 7 Rezolúciou č. 302 (IV) Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov o pomoci utečencom z Palestíny z 8. decembra 1949 bol zriadený Úrad Organizácie Spojených národov pre pomoc a prácu v prospech palestínskych utečencov na Blízkom východe (UNRWA). Jeho mandát bol pravidelne obnovovaný a jeho súčasný mandát skončí 30. júna 2014. Oblasť pôsobenia UNRWA zahŕňa Libanon, Sýrsku arabskú republiku, Jordánsko, Západný breh (vrátane Východného Jeruzalemu) a Pásmo Gazy.

- 8 Podľa odseku 20 uvedenej rezolúcie č. 302 (IV) Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov:
- „Poveruje [UNRWA], aby sa zosúladiť s [UNCCP] tak, aby jeden alebo druhý mohli lepšie spĺňať svoje príslušné úlohy, najmä pokiaľ ide o odsek 11 rezolúcie č. 194 (III), prijatej Valným zhromaždením 11. decembra 1948.“
- 9 V súlade s odsekom 6 rezolúcie č. 2252 (ES-V) Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov o humanitárnej pomoci zo 4. júla 1967 táto rezolúcia schvaľuje úsilie vynaložené UNRWA poskytovať humanitárnu pomoc v čo najväčšej miere, a to urgentne a dočasne, iným osobám v oblasti, ktoré sú v súčasnosti vysťahované a v dôsledku nedávneho vojnového stavu nevyhnutne potrebujú okamžitú pomoc.
- 10 Podľa odsekov 1 až 3 rezolúcie č. 66/72 Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov z 9. decembra 2011 toto valné zhromaždenie:
- „1. *S poľutovaním konštatuje*, že ešte nedošlo ani k navráteniu, ani k náhrade škody utečencom, tak ako stanovuje odsek 11 rezolúcie OSN č. 194 (III), a že z tohto dôvodu je situácia palestínskych utečencov stále predmetom veľkých obáv...
2. *S poľutovaním tiež konštatuje*, že [UNCCP] nemohol nájsť prostriedok na dosiahnutie pokroku pri uplatňovaní odseku 11 rezolúcie č. 194 (III), a znova žiada [UNCCP], aby pokračoval v úsilí v tomto zmysle...
3. *Potvrďuje* potrebu pokračovať v práci [UNRWA], ako aj dôležitosť jej činností, ktoré musia byť vykonávané bez prekážok a služieb pre blaho a humánny rozvoj utečencov z Palestíny a stabilitu regiónu, pričom sa očakáva spravodlivé urovnanie otázky utečencov z Palestíny.“

Právo Únie

Smernica 2004/83

- 11 Podľa odôvodnenia 3 smernice 2004/83 je Ženevský dohovor základným pilierom pre medzinárodný právny režim na ochranu utečencov.
- 12 Ako vyplýva z odôvodnenia 10 tejto smernice vykladaného s prihliadnutím na článok 6 ods. 1 ZEÚ, táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznávané najmä Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Snaží sa predovšetkým o zaistenie plného rešpektovania ľudskej dôstojnosti a práva na azyl žiadateľov o azyl na základe článkov 1 a 18 Charty.
- 13 Odôvodnenia 16 a 17 smernice stanovujú:
- „(16) Mali by sa stanoviť minimálne pravidlá pre definíciu a obsah postavenia utečenca s cieľom usmernenia príslušných vnútroštátnych orgánov členských štátov pri uplatňovaní Ženevského dohovoru.
- (17) Potrebné je zaviesť spoločné kritériá pre uznanie žiadateľov o azyl ako utečencov v zmysle článku 1 Ženevského dohovoru.“
- 14 Podľa článku 1 smernice 2004/83 je jej cieľom stanoviť minimálne ustanovenia týkajúce sa jednak podmienok na priznanie medzinárodnej ochrany štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobám bez štátneho občianstva ako utečencov alebo ako osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, a jednak obsahu poskytovanej ochrany.

15 Podľa článku 2 tejto smernice na jej účely:

„a) ‚medzinárodná ochrana‘ znamená postavenie utečenca a postavenie doplnkovej ochrany ako je definované v písm. d) a f);

...

c) ‚utečenec‘ znamená štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, politických dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny; alebo osobu bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho obvyklého pobytu z dôvodov ako je uvedené vyššie alebo ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť a na ktorú sa neuplatňuje článok 12;

d) ‚postavenie utečenca‘ znamená uznanie členským štátom štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva za utečenca;;

e) ‚osoba oprávnená na doplnkovú ochranu‘ znamená štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátneho občianstva, ktorá nie je oprávnená ako utečenec [nesplňa predpoklady na priznanie postavenia utečenca – *neoficiálny preklad*], ale vzhľadom, ku ktorej boli preukázané podstatné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba v prípade, ak by bola vrátená do svojej krajiny pôvodu alebo v prípade osoby bez štátneho občianstva do krajiny svojho doterajšieho obvyklého pobytu, čelila by reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia, ako je definované v článku 15 a na ktorú sa neuplatňuje článok 17 odsek 1 a 2 [týkajúci sa dôvodov vylúčenia z oprávnenia na doplnkovú ochranu] a nemôže prijať alebo v dôsledku takéhoto rizika odmieta ochranu tejto krajiny;

...“

16 Článok 4 tejto smernice, ktorý sa nachádza v kapitole II smernice s názvom „Posudzovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu“, definuje podmienky posudzovania skutočností a okolností. Jeho odsek 3 stanovuje:

„Posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu sa má vykonať na individuálnom základe a zahŕňa zohľadnenie:

a) všetkých príslušných skutočností, pokiaľ sa týkajú krajiny pôvodu v čase prijatia rozhodnutia o žiadosti; vrátane zákonov a nariadení krajiny pôvodu a spôsobu, ktorým sú uplatňované;

b) príslušných vyhlásení a dokumentácie predloženej žiadateľom vrátane informácií o tom, či žiadateľ bol alebo môže byť predmetom prenasledovania alebo vážneho bezprávia;

c) jednotlivého postavenia a osobných okolností žiadateľa, vrátane faktorov takýchto ako pôvod, pohlavie a vek, s cieľom posúdenia, či na základe osobných okolností žiadateľa, činy, ktorým bol alebo mohol byť žiadateľ vystavený, by predstavovali prenasledovanie alebo vážne bezprávie;

d) či činnosti žiadateľa od opustenia krajiny pôvodu boli vykonávané s výlučným alebo hlavným cieľom vytvorenia potrebných podmienok pre požadovanie medzinárodnej ochrany tak, aby sa posúdilo, či tieto činnosti spôsobia, že žiadateľ bude vystavený prenasledovaniu alebo vážnemu bezpráviu v prípade návratu do tejto krajiny;

e) či žiadateľ mohol primerane očakávať prijatie ochrany inej krajiny tam, kde mohol uplatniť štátne občianstvo.“

- 17 Článok 11 smernice 2004/83 nazvaný „Skončenie“ nachádzajúci sa v kapitole III tejto smernice nazvanej „Oprávnenie stať sa utečencom“ stanovuje:

„1. Štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátneho občianstva stratí postavenie utečenca, ak:

...

f) je osobou bez štátneho občianstva, ktorá je schopná vrátiť sa do štátu svojho predchádzajúceho pobytu, pretože zanikli okolnosti, pre ktoré sa jej priznalo postavenie utečenca.

...“

- 18 Článok 12 tejto smernice nazvaný „Vylúčenie“, ktorý sa nachádza v tej istej kapitole III, vo svojom odseku 1 písm. a) uvádza ustanovenie, ktoré obsahuje dve vety odzrkadľujúce dva odseky článku 1 D Ženevského dohovoru:

„1. Štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátneho občianstva je vylúčená z postavenia utečenca, ak:

a) spadá do rozsahu článku 1 D Ženevského dohovoru, týkajúceho sa ochrany alebo pomoci od orgánov alebo agentúr Organizácie Spojených národov iných ako Úradu Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov [(HCR)]. Ak takáto ochrana alebo pomoc z akéhokoľvek dôvodu zanikla bez toho, aby sa o postavení týchto osôb definitívne rozhodlo [situácia týchto osôb definitívne vyriešila – *neoficiálny preklad*] v súlade s príslušnými uzneseniami Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, tieto osoby budú oprávnené *ipso facto* na výhody z ustanovení tejto smernice“.

- 19 V zmysle odseku 1 písm. b) uvedeného článku 12 je vylúčený z postavenia utečenca akýkoľvek štátny príslušník tretej krajiny alebo akákoľvek osoba bez štátneho občianstva, ktorá „je uznaná príslušnými orgánmi štátu, v ktorom má pobyt, za osobu majúcu práva a povinnosti, ktoré udeľujú štátnym príslušníkom tohto štátu, alebo práva a povinnosti, ktoré sú s nimi rovnocenné“.

- 20 Odsek 2 tohto článku 12 stanovuje, že akýkoľvek štátny príslušník tretej krajiny alebo akákoľvek osoba bez štátneho občianstva je vylúčená z postavenia utečenca v prípade, že existujú vážne dôvody domnievať sa, že sa na ňu vzťahuje jeden alebo viac dôvodov vylúčenia stanovených v tomto ustanovení, ktoré sa týkajú na jednej strane spáchania „trestného činu proti mieru, vojnových zločinov alebo trestných činov proti ľudskosti“ [odsek 2 písm. a)], alebo „vážneho nepochitického trestného činu“ [odsek 2 písm. b)], či na druhej strane skutočnosti, že je vinná za „činy, ktoré sú v rozpore s cieľmi a zásadami Organizácie Spojených národov“.

- 21 Dôvody vylúčenia z postavenia utečenca uvedené v článku 12 ods. 1 písm. b) a článku 12 ods. 2 a 3 smernice 2004/83 zodpovedajú dôvodom uvedeným v článku 1 E a F Ženevského dohovoru.

- 22 V kapitole IV smernice 2004/83 nazvanej „Postavenie utečenca“ jej článok 13 nazvaný „Priznanie postavenia utečenca“ znie:

„Členské štáty priznajú postavenie utečenca štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátneho občianstva, ktorá je oprávnená ako utečenec v súlade s kapitolami II a III.“

- 23 V tej istej kapitole IV tejto smernice jej článok 14 nazvaný „Zrušenie, ukončenie alebo odmietnutie obnovenia postavenia utečenca“ vo svojom odseku 1 stanovuje, že členské štáty zrušia postavenie utečenca priznané vnútroštátnym orgánom, ak táto osoba prestáva byť utečencom v súlade s článkom 11.

- 24 Článok 21 ods. 1 tejto istej smernice, ktorý sa nachádza v kapitole VII tejto smernice nazvanej „Obsah medzinárodnej ochrany“, stanovuje:

„Členské štáty rešpektujú zásadu zákazu vrátenia alebo vyhostenia v súlade so svojimi medzinárodnými záväzkami.“

Smernica 2005/85/ES

- 25 V zmysle článku 2 písm. c) smernice Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (Ú. v. EÚ L 326, s. 13):

„Žiadateľ“ alebo „žadateľ“ o azyl“ znamená štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorá podala žiadosť o azyl, s ohľadom na ktorú ešte nebolo prijaté konečné rozhodnutie.“

Maďarské právo

- 26 Článok 8 ods. 1 zákona č. LXXX z roku 2007 o práve na azyl (*Magyar Közlöny* 2007/83) stanovuje:

„Za utečenca nemožno uznať cudzinca, v prípade ktorého možno uplatniť jeden z dôvodov vylúčenia uvedených v článku 1 D, E alebo F Ženevského dohovoru.“

Spor vo veci samej

Prípady pána Abeda El Karema El Kotta

- 27 Z vnútroštátneho rozhodnutia vyplýva, že pán Abed El Karem El Kott žil v ťažkých materiálnych podmienkach v utečeneckom tábore UNRWA Ein El-Hilweh v Libanone. Za týchto okolností a po tom, ako bol podpálený jeho dom a on sám bol v ohrození, opustil tento tábor a utiekol z Libanonu, kde si bol istý tým, že by ho našli.
- 28 V Maďarsku mu BAH síce nepriznal postavenie utečenca, ale na základe článku 21 ods. 1 smernice 2004/83 však vydal v jeho prospech zákaz vyhostenia.
- 29 Pán Abed El Karem El Kott podal žalobu na vnútroštátny súd, v ktorej namieta proti zamietnutiu priznať mu postavenie utečenca.

Prípady pána A Radiho

- 30 Pokiaľ ide o pána A Radiho, z vnútroštátneho rozhodnutia vyplýva, že jeho dom nachádzajúci sa v utečeneckom tábore UNRWA Nahr el Bared, tiež v Libanone, bol zničený v máji 2007 v dôsledku stretov medzi libanonskou armádou a islamistickým hnutím Fatah. Keďže v blízkom tábore Baddawi nachádzajúcom sa blízko Nahr el Bared nebol dostatok miesta, pán A Radi, jeho rodičia, ako aj jeho bratia a sestry bývali u známeho v Tripolise (Libanon). Mimo utečeneckého tábora ich však libanonskí vojaci urážali, zle s nimi zaobchádzali, svojvoľne ich zadržovali, týrali a ponižovali. Vzhľadom na to, že ako Palestínčania nemali v Libanone žiadne práva, pán A Radi spolu so svojím otcom ho opustili.
- 31 BAH ani jemu nepriznal postavenie utečenca, vydal však v jeho prospech zákaz vyhostenia. Pán A Radi podal žalobu na vnútroštátny súd, v ktorej namieta proti zamietnutiu priznať mu toto postavenie.

Prípady pána Kamela Ismaila

- 32 Pán Kamel Ismail žil so svojou rodinou v utečeneckom tábore Ein el-Hilweh. Tvrdil, že počas ozbrojených stretov medzi islamistickým hnutím Fatah a Jund el-Sham chceli extrémisti použiť strechu jeho domu. Po tom, ako to odmietol, sa mu vyhrážali smrťou a podozrievali ho, že je „nepriateľským agentom“. Keďže sa nemohol brániť, odišiel so svojou rodinou do Bejrútu (Libanon). Keďže sa tam necítil v bezpečí, ušiel do Maďarska. Predložil potvrdenie Palestínskeho ľudového výboru, ktoré potvrdzovalo, že spolu so svojou rodinou musel z bezpečnostných dôvodov a z dôvodov vyhrožok islamistických radikálov opustiť utečenecký tábor Ein El-Hilweh, pričom predložil tiež fotografie ich domu, ktoré ukazovali, ako bol poškodený.
- 33 BAH mu síce nepriznal postavenie utečenca, priznal mu však, rovnako ako aj členom jeho rodiny, doplnkovú ochranu.
- 34 Pán Kamel Ismail tiež podal žalobu na vnútroštátny súd proti rozhodnutiu o zamietnutí priznať mu postavenie utečenca.

Konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 35 V konaní vo veci samej vnútroštátny súd spojil uvedené tri veci.
- 36 Žalobcovia vo veci samej, ktorí sa pred vnútroštátnym súdom hodnoverným spôsobom odvolávali na individuálne okolnosti, za akých boli nútení opustiť zónu pôsobenia UNRWA, žiadali o priznanie postavenia utečenca na základe článku 1 D druhého odseku Ženevského dohovoru, teda ustanovenia, na ktoré odkazuje článok 12 ods. 1 písm. a) druhá veta smernice.
- 37 Tvrdia, že vzhľadom na to, že pomoc UNRWA, čo sa ich týka, v zmysle uvedeného ustanovenia Ženevského dohovoru zanikla, toto ustanovenie im automaticky priznáva nárok na priznanie postavenia utečenca.
- 38 Pri skúmaní ich žiadostí zaobchádzal BAH so žalobcami vo veci samej ako so žiadateľmi o azyl v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2005/85 a uskutočnil toto preskúmanie v rámci konania o priznaní postavenia utečenca, ktoré táto smernica upravuje. BAH dospel k záveru, že nespĺňajú podmienky na to, aby boli považovaní za osoby v postavení „utečenca“ v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2004/83.
- 39 Hoci BAH pripúšťa, že pomoc UNRWA zaniká v prípade, že tento subjekt z jemu vlastných objektívnych dôvodov nie je schopný zabezpečiť pomoc osobe, ktorá má nárok na jej poskytnutie, nedomnieva sa, že z možnosti dovolávať sa *ipso facto* smernice 2004/83 vyplýva automatické priznanie postavenia utečenca. Právne dôsledky, ktoré totiž možno logicky vyvodíť z použitia pojmov *ipso facto*, sa obmedzujú na to, že dotknutá osoba sa dostane do osobnej pôsobnosti tejto smernice, a preto použitie týchto pojmov len otvára možnosť priznania postavenia utečenca.
- 40 Vnútroštátny súd najmä uvádza, že vzhľadom na to, že všetci žalobcovia vo veci samej využívali pomoc subjektu uvedeného v článku 12 ods. 1 písm. a) prvej vety tejto smernice, je nevyhnutné stanoviť jednak podmienky, za akých možno túto pomoc považovať za zaniknutú v zmysle druhej vety tohto ustanovenia, a jednak povahu a rozsah záruk, na ktoré je *ipso facto* oprávnená dotknutá osoba na základe tej istej smernice v prípade, že táto pomoc zanikne.

- 41 Za týchto podmienok Fővárosi Bíróság (súd v Budapešti) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„Na účely článku 12 ods. 1 písm. a) [smernice 2004/83]:

1. Znamená existencia možnosti dovolávať sa uplatnenia tejto smernice priznanie postavenia utečenca alebo priznanie jednej či druhej formy ochrany v rámci pôsobnosti tejto smernice (postavenie utečenca a poskytnutie doplnkovej ochrany) podľa výberu členského štátu, alebo to neznamená automatické priznanie nijakej z týchto foriem ochrany, ale len to, že dotknuté osoby patria do osobnej pôsobnosti smernice?
2. Je predpokladom zániku ochrany alebo pomoci zo strany organizácie pobyt mimo zóny jej pôsobenia, skončenie jeho činnosti, koniec možnosti využívať ochranu alebo pomoc tejto organizácie, alebo prípadne legitímna a objektívne odôvodnená prekážka, ktorá je nezávislá od vôle dotknutej osoby a bráni tomu, aby osoba oprávnená získať ochranu alebo pomoc mohla túto ochranu alebo pomoc využiť?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

- 42 Z odôvodnení 3, 16 a 17 smernice 2004/83 vyplýva, že Ženevský dohovor predstavuje základný kameň medzinárodného právneho režimu ochrany utečencov a že ustanovenia tejto smernice, ktoré sa týkajú priznávania postavenia utečenca, ako aj obsahu tohto postavenia, boli prijaté s cieľom pomôcť príslušným orgánom členských štátov pri aplikácii tohto dohovoru, opierajúc sa o spoločné pojmy a kritériá (rozsudok zo 17. júna 2010, Bolbol, C-31/09, Zb. s. I-5539, bod 37).
- 43 Ustanovenia tejto smernice sa preto musia vykladať s ohľadom na jej celkovú štruktúru a cieľ, pričom treba rešpektovať Ženevský dohovor a iné relevantné zmluvy uvedené v článku 78 ods. 1 ZFEÚ. Pri tomto výklade je potrebné, ako vyplýva z odôvodnenia 10 tejto smernice, rešpektovať práva priznané Chartou (rozsudok z 5. septembra 2012, Y a Z, C-71/11 a C-99/11, bod 48 a citovaná judikatúra).
- 44 Vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Bolbol, Fővárosi Bíróság predložil Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky formulované skoro identicky, ako sú otázky položené v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania. V každom prípade v uvedenej veci dotknutá osoba nevyužila pomoc UNRWA predtým, než opustila jeho zónu pôsobenia, aby podala žiadosť o azyl v Maďarsku, v dôsledku čoho Súdny dvor konštatoval, že nebolo namieste skúmať ani okolnosti, za akých možno dospieť k záveru, že táto pomoc „z akéhokoľvek dôvodu zanikla“, ani povahu práv priznaných uvedenou smernicou, na ktorých výhody bola dotknutá osoba „*ipso facto* oprávnená“ z dôvodu takéhoto zániku pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok Bolbol, už citovaný, body 55 a 56).

O druhej otázke

- 45 Svojou druhou otázkou, ktorú je potrebné skúmať na prvom mieste, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 12 ods. 1 písm. a) druhá veta smernice 2004/83 má vykladať v tom zmysle, že zánik ochrany alebo pomoci zo strany inej agentúry alebo orgánu Organizácie Spojených národov, než je HCR, „z akéhokoľvek dôvodu“ sa týka aj situácie osoby, ktorá opustí zónu pôsobenia tejto agentúry alebo tohto orgánu za takých okolností, ako sú okolnosti charakterizujúce odchod každého zo žalobcov vo veci samej.

- 46 V tomto ohľade treba najskôr pripomenúť, že v zmysle článku 12 ods. 1 písm. a) prvej vety uvedenej smernica je akýkoľvek štátny príslušník tretej krajiny alebo akákoľvek osoba bez štátneho občianstva vylúčená z postavenia utečenca, „ak spadá do rozsahu článku 1 D Ženevského dohovoru, týkajúceho sa ochrany alebo pomoci od orgánov alebo agentúr Organizácie Spojených národov iných ako [HCR]“.
- 47 Článok 1 D prvý odsek Ženevského dohovoru uvádza, že sa nevzťahuje na osoby, ktoré „v súčasnosti majú“ ochranu alebo pomoc „iných orgánov alebo odborných organizácií Organizácie Spojených národov, než je [HCR]“. Tento dôvod vylúčenia z pôsobnosti uvedeného dohovoru sa musí vykladať doslovne (pozri v tomto zmysle rozsudok Bolbol, už citovaný, bod 51).
- 48 Je nesporné, že UNRWA v súčasnosti predstavuje, ako to uviedla generálna advokátka v bode 5 svojich návrhov, jedinú inú agentúru alebo jediný iný orgán Organizácie Spojených národov, než je HCR, ktorého sa týkajú článok 12 ods. 1 písm. a) prvá veta smernice 2004/83 a článok 1 D prvý odsek Ženevského dohovoru (pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Bolbol, už citovaný, bod 44).
- 49 Skutočnosť, že uvedené ustanovenie Ženevského dohovoru, na ktoré odkazuje článok 12 ods. 1 písm. a) prvá veta smernice 2004/83, sa obmedzuje na vylúčenie osôb, ktoré „v súčasnosti majú“ ochranu alebo pomoc takejto agentúry alebo orgánu Organizácie Spojených národov, zo svojej pôsobnosti, nemožno vykladať v tom zmysle, že jednoduchá absencia alebo dobrovoľný odchod zo zóny pôsobenia UNRWA stačí na to, aby zaniklo vylúčenie z možnosti priznať postavenie utečenca upraveného v tomto ustanovení.
- 50 Ak by to tak bolo, na žiadateľa o azyl v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2005/85, ktorý podal svoju žiadosť na území niektorého členského štátu, a teda je fyzicky neprítomný na území pôsobenia UNRWA, by sa totiž nikdy neuplatnil dôvod vylúčenia z postavenia utečenca uvedený v článku 12 ods. 1 písm. a) smernice 2004/83, dôsledkom čoho by takýto dôvod vylúčenia bol zbavený potrebného účinku, ako to uvádza generálna advokátka v bodoch 52 a 53 svojich návrhov.
- 51 Navyše priznanie, že dobrovoľný odchod zo zóny pôsobenia UNRWA a v dôsledku toho dobrovoľné vzdanie sa ním poskytovanej pomoci spôsobujú uplatnenie článku 12 ods. 1 písm. a) druhej vety smernice 2004/83, by bolo v rozpore s cieľom sledovaným článkom 1 D prvým odsekom Ženevského dohovoru, ktorým je vylúčiť z režimu tohto dohovoru všetky osoby, ktorým sa poskytuje takáto pomoc.
- 52 Preto treba článok 12 ods. 1 písm. a) prvú vetu uvedenej smernice vykladať v tom zmysle, že dôvod vylúčenia z postavenia utečenca upraveného v tomto ustanovení sa vzťahuje nielen na osoby, ktorým v súčasnosti UNRWA poskytuje pomoc, ale aj na osoby, ktoré ako žalobcovia vo veci samej skutočne využívali túto pomoc krátko pred podaním žiadosti o azyl v členskom štáte, avšak pod podmienkou, že táto pomoc nezanikla v zmysle druhej vety toho istého odseku 1 písm. a).
- 53 Uvedená druhá veta sa vzťahuje na situáciu, v ktorej ochrana a pomoc inej agentúry alebo orgánu Organizácie Spojených národov, než je HCR, „z akéhokoľvek dôvodu zanikla“ bez toho, aby sa situácia týchto osôb definitívne vyriešila v súlade s príslušnými rezolúciami Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov.
- 54 Je však nesporné, že situácia príjemcov pomoci poskytovanej UNRWA sa do dnešného dňa ešte definitívne nevyriešila, ako to vyplýva najmä z odseku 1 a 3 rezolúcie Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov č. 66/72 z 9. decembra 2011.
- 55 Keďže samotný odchod žiadateľa o postavenie utečenca zo zóny pôsobenia UNRWA, a to nezávisle od dôvodu tohto odchodu, nemôže viesť k zániku vylúčenia z postavenia utečenca upraveného v článku 12 ods. 1 písm. a) prvej vete smernice 2004/83, je nevyhnutné spresniť, za akých podmienok by sa pomoc poskytnutá UNRWA mohla považovať za zaniknutú v zmysle druhej vety tohto ustanovenia.

- 56 V tomto ohľade treba konštatovať, že k zániku ochrany a pomoci poskytovanej touto agentúrou alebo orgánom, ktorý poskytuje ochranu a pomoc, v zmysle druhej vety uvedeného článku 12 ods.1 písm. a) vedie nielen samotný zánik tejto agentúry alebo orgánu, ale aj nemožnosť takejto agentúry alebo orgánu splniť svoju úlohu.
- 57 Z pojmov „ak takáto ochrana alebo pomoc... zanikla“, ktorými sa začína druhá veta článku 12 ods. 1 písm. a) smernice 2004/83, totiž vyplýva, že na to, aby sa už neuplatňoval dôvod vylúčenia z postavenia utečenca, musí dôjsť k zániku predovšetkým účinnej pomoci poskytovanej UNRWA a nie k zániku samotnej agentúry či orgánu.
- 58 Pokiaľ by sa uvedené pojmy skúmali osamotene, mohli by sa vykladať v tom zmysle, že sa týkajú len skutočností, ktoré sa týkajú priamo UNRWA, ako je zánik tejto agentúry alebo udalostí, ktorá vo všeobecnosti preň spôsobuje nemožnosť splniť jeho úlohu, avšak pojmy „z akéhokoľvek dôvodu“, ktorými pokračuje uvedená druhá veta, si vyžadujú, aby sa táto veta vykladala v tom zmysle, že dôvod, pre ktorý pomoc zanikne, môže vyplývať tiež z okolností, ktoré dotknutú osobu nezávisle od jej vôle nútia opustiť zónu pôsobenia UNRWA.
- 59 Samotnú neprítomnosť v tejto zóne alebo dobrovoľné rozhodnutie opustiť ju však nemožno kvalifikovať ako zánik pomoci. Ak je uvedené rozhodnutie naopak odôvodnené nutnosťou nezávislou od vôle dotknutej osoby, takáto situácia môže viesť k záveru, že pomoc, ktorá sa poskytovala tejto osobe, zanikla v zmysle článku 12 ods. 1 písm. a) druhej vety smernice 2004/83.
- 60 Tento výklad je v súlade s cieľom uvedeného článku 12 ods. 1 písm. a), ktorým je najmä zaručiť nepretržitosť ochrany palestínskych utečencov prostredníctvom účinnej ochrany alebo pomoci a nielen zaručením existencie agentúry alebo orgánu povereného poskytovaním tejto pomoci alebo ochrany, ako to tiež vyplýva z výkladu odseku 20 rezolúcie Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov č. 302 (IV) v spojení s odsekom 6 jeho rezolúcie č. 2252 (ES-V).
- 61 Na účely určenia, či pomoc alebo ochrana skutočne zanikli v zmysle uvedeného ustanovenia smernice, príslušným vnútroštátnym súdom prináleží, aby overili, či je odchod dotknutej osoby odôvodnený dôvodmi vymykajúcimi sa jej kontrole a nezávislými od jej vôle, ktoré ju nútia opustiť túto zónu a tým bránia využívaniu pomoci poskytovanej prostredníctvom UNRWA.
- 62 Pokiaľ ide o preskúmanie okolností vedúcich k odchodu zo zóny pôsobenia UNRWA v konkrétnom prípade, vnútroštátne orgány musia zohľadniť cieľ článku 1 D Ženevského dohovoru, na ktorý odkazuje článok 12 ods. 1 písm. a) smernice 2004/83, a síce zaručiť nepretržitosť ochrany palestínskych utečencov ako takých, až kým sa ich situácia definitívne nevyrieši v súlade s príslušnými rezolúciami Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov.
- 63 Vzhľadom na tento cieľ sa palestínsky utečenec musí považovať za osobu, ktorá je nútená opustiť zónu pôsobenia UNRWA, pretože sa osobne nachádza v situácii vážneho nebezpečenstva a táto agentúra nie je schopná zaručiť mu v uvedenej zóne životné podmienky, ktoré sú v súlade s úlohou, ktorou je uvedená agentúra poverená.
- 64 V tomto ohľade je potrebné doplniť, že v prípade, keď sa príslušné orgány členského štátu, v ktorom bola podaná žiadosť o azyl, snažia stanoviť, či dotknutá osoba z dôvodov vymykajúcich sa jej kontrole a nezávislých od jej vôle v skutočnosti už nemala možnosť využívať pomoc, ktorá jej bola poskytovaná pred jej opustením zóny pôsobenia UNRWA, tieto orgány musia pristúpiť k individuálnemu vyhodnoteniu všetkých relevantných skutočností, v rámci ktorého sa možno bude môcť analogicky uplatniť článok 4 ods. 3 smernice 2004/83.
- 65 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že článok 12 ods. 1 písm. a) druhá veta smernice 2004/83 sa má vykladať v tom zmysle, že zánik ochrany alebo pomoci inej agentúry alebo orgánu Organizácie Spojených národov, než je HCR, „z akéhokoľvek

dôvodu“ sa týka tiež situácie osoby, ktorá po tom, ako túto ochranu alebo pomoc skutočne využívala, ju prestane využívať z dôvodov vymykajúcich sa jej kontrole a nezávislých od jej vôle. Príslušným vnútroštátnym orgánom členského štátu zodpovedným za posúdenie žiadosti o azyl podanej takouto osobou prináleží na základe individuálneho preskúmania takejto žiadosti overiť, či uvedená osoba bola nútená opustiť zónu pôsobenia tejto agentúry alebo orgánu, čo platí v prípade, že sa nachádzala v situácii vážneho nebezpečenstva a dotknutá agentúra alebo orgán neboli schopné zaručiť jej v tejto zóne životné podmienky, ktoré sú v súlade s úlohou, ktorá uvedenej agentúre alebo orgánu prináleží.

O prvej otázke

- 66 Na úvod, pokiaľ ide o prvú otázku, treba zdôrazniť, že smernica 2004/83 na rozdiel od Ženevského dohovoru, ktorý upravuje len postavenie utečenca, rozlišuje dva samostatné režimy ochrany, konkrétne jednak postavenie utečenca a jednak postavenie vyplývajúce z doplnkovej ochrany, pričom článok 2 písm. e) tejto smernice stanovuje, že na doplnkovú ochranu je oprávnená taká osoba, „ktorá nie je oprávnená ako utečenec [nesplňa predpoklady na priznanie postavenia utečenca – *neoficiálny preklad*]“.
- 67 Preto okrem prípadu, že by sa opomenul tento rozdiel týkajúci sa ochrany priznanej Ženevským dohovorom a ochrany priznanej smernicou 2004/83, je potrebné chápať pojmy „oprávnené... na výhody z... tejto smernice“ uvedené v článku 12 ods. 1 písm. a) druhej vety tejto smernice výlučne ako odkaz na postavenie utečenca, keďže toto ustanovenie vychádzalo z článku 1 D Ženevského dohovoru, vzhľadom na ktorý treba túto smernicu vykladať.
- 68 Navyše článok 12 ods. 1 písm. a) smernice 2004/83 tým, že odkazuje výlučne na postavenie cudzincov, nevylučuje nijakú osobu z doplnkovej ochrany v zmysle článku 2 písm. e) tejto smernice a jej článok 17, ktorý upravuje dôvody vylúčenia z doplnkovej ochrany, nijakým spôsobom neodkazuje na využitie ochrany alebo pomoci takej agentúry ako UNRWA.
- 69 Vzhľadom na tieto úvodné pripomienky sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či sa článok 12 ods. 1 písm. a) druhej vety smernice 2004/83 má vykladať v tom zmysle, že možnosť osoby byť „oprávnenou... na výhody... tejto smernice“ znamená, že dotknutá osoba má nárok na automatické priznanie postavenia utečenca, alebo len to, že patrí do osobnej pôsobnosti tejto smernice.
- 70 V tomto ohľade je potrebné spresniť, že na jednej strane uvedený článok 12 ods. 1 písm. a) druhej vety smernice stanovuje, že pokiaľ sú splnené tam uvedené podmienky, dotknuté osoby „budú oprávnené *ipso facto* na výhody z... tejto smernice“, a jednak článok 1 D druhý odsek Ženevského dohovoru stanovuje, že v rovnakom prípade sa na uvedené osoby „vzťahujú... *ipso facto* ustanovenia tohto dohovoru“, v dvoch záväzných jazykových verziách „bénéficient de plein droit du régime de cette convention“ a „shall *ipso facto* be entitled to the benefits of this Convention“.
- 71 Pojmy „budú oprávnené *ipso facto* na výhody z... tejto smernice“ by sa mali vykladať v súlade s článkom 1 D druhým odsekom Ženevského dohovoru tak, že umožňujú dotknutým osobám „*ipso facto*“ využívať režim tohto dohovoru a „výhody“ ním priznané.
- 72 Preto sa právo vyplývajúce zo skutočnosti, že pomoc UNRWA zanikne a dôvod vylúčenia sa skončí, nemôže obmedziť výlučne na možnosť dotknutej osoby podať žiadosť o priznanie postavenia utečenca na základe článku 2 písm. c) smernice 2004/83, pričom táto možnosť existuje už pre akéhokoľvek štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza na území niektorého členského štátu.
- 73 Spresnenie uvedené na konci druhej vety článku 12 ods. 1 písm. a) uvedenej smernice, podľa ktorého dotknuté osoby „budú oprávnené *ipso facto* na výhody z... tejto smernice“, by bolo nadbytočné a nemalo by potrebný účinok, ak by jeho zmyslom bolo len pripomenúť, že osoby, ktoré už nie sú

vylúčené z postavenia utečenca v dôsledku prvej vety uvedeného odseku 1 písm. a), sa môžu dovolávať ustanovení tejto smernice s cieľom dosiahnuť, aby ich žiadosť o priznanie postavenia utečenca bola posúdená na základe uvedeného článku 2 písm. c).

- 74 Ďalej z celého znenia druhej vety článku 12 ods. 1 písm. a) smernice 2004/83 vyplýva, že pokiaľ bola situácia osôb, ktorých sa uvedené ustanovenie týka, definitívne vyriešená, týmto osobám možno priznať postavenie utečenca v prípade, že sú z nejakého dôvodu prenasledované v zmysle článku 2 písm. c) tejto smernice. Naopak, pokiaľ ide o taký prípad ako vo veci samej, keď sa situácia dotknutých osôb nevyriešila napriek tomu, že pomoc týmto osobám z dôvodu nezávislého od ich vôle zanikla, možnosť odvolávať sa „*ipso facto* na výhody z... tejto smernice“ má nevyhnutne väčší dosah, než je dosah, ktorý vyplýva z nevylúčenia dotknutých osôb z možnosti priznať postavenie utečenca, pokiaľ splnia podmienky uvedené v tom istom článku 2 písm. c).
- 75 V tomto ohľade však treba spresniť, že na základe možnosti dovolávať sa *ipso facto* uplatnenia uvedenej smernice v zmysle jej článku 12 ods. 1 písm. a) nevzniká, ako to správne uviedli maďarská a nemecká vláda, bezpodmienečné právo na priznanie postavenia utečenca.
- 76 Hoci teda osoba, ktorá má právo dovolávať sa uplatnenia smernice 2004/83 *ipso facto*, nemusí nevyhnutne preukázať, že sa obáva prenasledovania v zmysle článku 2 písm. c) tejto smernice, ale napriek tomu musí predložiť, ako to urobili aj žalobcovia vo veci samej, žiadosť o priznanie postavenia utečenca, ktorú musia posúdiť príslušné orgány zodpovedného členského štátu. V rámci uvedeného preskúmania musia tieto orgány overiť nielen to, či žiadateľ skutočne využíval pomoc UNRWA (pozri v tejto súvislosti rozsudok Bolbol, už citovaný, bod 52) a či táto pomoc zanikla, ale aj to, či sa na tohto žiadateľa neuplatňuje niektorá z podmienok vylúčenia uvedených v článku 12 ods. 1 písm. b) alebo článku 12 ods. 2 a 3 tejto smernice.
- 77 Navyše treba uviesť, že článok 11 ods. 1 písm. f) smernice 2004/83 sa v spojení s jej článkom 14 ods. 1 musí vykladať v tom zmysle, že dotknutá osoba stráca postavenie utečenca, pokiaľ je schopná vrátiť sa do zóny pôsobenia UNRWA, v ktorej mala svoj obvyklý pobyt, keďže zanikli okolnosti, v dôsledku ktorých jej bolo priznané postavenie utečenca (pozri v tejto súvislosti analogicky rozsudok z 2. marca 2010, Salahadin Abdulla a i., C-175/08, C-176/08, C-178/08 a C-179/08, Zb. s. I-1493, bod 76).
- 78 Nakoniec treba spresniť, že výklad pojmov „budú oprávnené *ipso facto* na výhody z... tejto smernice“, ktorý vyplýva z bodov 70 až 76 tohto rozsudku, na rozdiel od toho, čo tvrdili viaceré vlády, ktoré v tejto veci podali na Súdny dvor pripomienky, nespôsobuje diskrimináciu zakázanú zásadou rovnosti zaobchádzania potvrdenou v článku 20 Charty.
- 79 Keďže žiadatelia o azyl, ktorí musia mať oprávnené obavy pred prenasledovaním na to, aby im bolo priznané postavenie „utečencov“ v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2004/83, sú v inej situácii než osoby, ktoré ako žalobcovia vo veci samej využívali pomoc UNRWA predtým, než opustili zónu pôsobenia tejto agentúry a podali žiadosť o azyl v členskom štáte, zásada rovnosti zaobchádzania nevyžaduje, aby sa s nimi zaobchádzalo rovnako ako s osobami, ktoré ako žalobcovia vo veci samej využívali uvedenú pomoc.
- 80 V tomto ohľade treba zdôrazniť, že vzhľadom na osobitnú situáciu, ktorá je charakteristická pre utečencov z Palestíny, signatárske štáty Ženevského dohovoru uvážene v roku 1951 rozhodli, že s nimi budú zaobchádzať osobitným spôsobom, ktorý je upravený v článku 1 D tohto dohovoru, na ktorý odkazuje článok 12 ods. 1 písm. a) smernice 2004/83.
- 81 Vzhľadom na tieto úvahy je potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že článok 12 ods. 1 písm. a) druhej vety smernice 2004/83 sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade zistenia príslušných orgánov členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl, že podmienka týkajúca sa zániku ochrany a pomoci UNRWA je s ohľadom na žiadateľa splnená, skutočnosť, že môže byť *ipso facto* „oprávnen[ým]... na výhody z... tejto smernice“, spôsobuje uznanie postavenia utečenca týmto

členským štátom v zmysle článku 2 písm. c) uvedenej smernice a priznanie postavenia utečenca tomuto žiadateľovi *ipso iure* pod podmienkou, že sa naňho neuplatňuje odsek 1 písm. b) alebo odseky 2 a 3 tohto článku 12.

O trovách

- 82 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 12 ods. 1 písm. a) druhá veta smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany sa má vykladať v tom zmysle, že zánik ochrany alebo pomoci zo strany inej agentúry alebo orgánu Organizácie Spojených národov, než je Úrad vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (HCR), „z akéhokoľvek dôvodu“ sa týka tiež situácie osoby, ktorá po tom, ako túto ochranu alebo pomoc skutočne využívala, ju prestane využívať z dôvodov vymykajúcich sa jej kontrole a nezávislých od jej vôle. Príslušným vnútroštátnym orgánom členského štátu zodpovedným za posúdenie žiadosti o azyl podanej takouto osobou prináleží na základe individuálneho preskúmania takejto žiadosti overiť, či uvedená osoba bola nútená opustiť zónu pôsobenia tejto agentúry alebo orgánu, čo platí v prípade, že sa nachádzala v situácii vážneho nebezpečenstva a dotknutá agentúra alebo orgán neboli schopné zaručiť jej v tejto zóne životné podmienky, ktoré sú v súlade s úlohou, ktorá uvedenej agentúre alebo orgánu prináleží.
2. Článok 12 ods. 1 písm. a) druhá veta smernice 2004/83 sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade zistenia príslušných orgánov členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl, že podmienka týkajúca sa zániku ochrany a pomoci Úradu Organizácie Spojených národov pre pomoc a prácu v prospech palestínskych utečencov na Blízkom východe (UNRWA) je s ohľadom na žiadateľa splnená, skutočnosť, že môže byť *ipso facto* „oprávnen[ým]... na výhody z... tejto smernice“, spôsobuje uznanie postavenia utečenca týmto členským štátom v zmysle článku 2 písm. c) uvedenej smernice a priznanie postavenia utečenca tomuto žiadateľovi *ipso iure* pod podmienkou, že sa naňho neuplatňuje odsek 1 písm. b) alebo odseky 2 a 3 tohto článku 12.

Podpisy